

Pomaže li religioznost mentalnom zdravlju mladih

Siniša Brlas, prof.

Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije, Virovitica, Hrvatska
www.zzjzvpz.hr, e-mail: sinisa.brlas@vt.t-com.hr

CILJ

Procijeniti pomaže li religioznost mentalnom zdravlju mladih.

PROBLEM

Identificirati homogene kategorije odnosno dimenzije religioznosti (ritualne praktike, religiozna iskustva, intelektualnu dimenziju i dimenziju posljedica i značenja vjere za život pojedinca) te utvrditi stupanj internaliziranosti religioznog iskustva mladih.

METODOLOGIJA

Podaci o dimenzijama religioznosti prikupljeni su Anketom o religioznosti. Anketa je anonimna, ima uputu i sedam pitanja (sedmo je pitanje dodano u anketnom obrascu 2014. godine) od kojih su četiri pitanja višestrukog izbora, dva otvorenog tipa i jedno u obliku skale procjene. Anketiranje je provedeno među učenicima srednjoškolskog uzrasta u Virovitici tijekom 2001. godine (N=94) i 2014. godine (N=159).

ANKETA O RELIGIOZNOSTI

Uputa:
Mnogi ljudi vjeruju u nadnaravno, u Boga svemogućeg, i mnogima to što vjeruju pomaže u svakodnevnom životu. Međutim, iako je tako, još ne znamo koliko ljudi zaista vjeruje i koliko je ta njihova vjera čvrsta. Zato Vas molimo da odgovorite na dolje navedena pitanja jer će nam Vaši iskreni odgovori pomoći da utvrdimo koliko zaista vjerujemo. Podaci koje dobijemo pomoći će da ponovno preispitamo sami sebe, i tako učvrstimo vlastitu vjeru.
Hvala na suradnji!

- Koliko se puta pomolite (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora)?
a) ponekad
b) svaki dan
c) stalno sam uronjen (uronjena) u molitvu
- Koliko često sudjelujete u ritualnim praktikama odnosno crkvenim obredima (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora)?
a) povremeno (prema prigodi)
b) svakodnevno
c) samo na nedjeljnim misama
- Da li ste Vi osobno imali neposredno mistično iskustvo s nadnaravnim (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora i po želji opišite)?
a) ne, nikada
b) da, jesam
Opišite to iskustvo: _____
- Što za Vas znači vjera?
Opišite: _____
- Kako se vjera i Vaše osobno vjerovanje odražavaju na Vaš osobni život?
Opišite: _____
- Zašto dolazite u crkvu (zaokružite slovo ispred jednog od ponuđenih odgovora)?
a) zato što sam tako odgojen (odgojena)
b) zato što to od mene drugi očekuju
c) zato što to zaista želim
- Koliko mislite da je Vaša vjera čvrsta (stavite znak x na mjesto koje odgovara Vašemu odgovoru)?
uopće nije čvrsta, sumnjičav/sumnjičava sam u potpunosti vjerujem

REZULTATI

Rezultati ukazuju da je vjera i vjerovanje kod mladih iskustvo koje prakticiraju jer su tako odgajani, a gotovo 40% ispitanih odlazi u crkvu i prakticira vjerske obrede zbog socijalnih utjecaja. Intelektualna dimenzija je heterogena u izjavama ispitanika (kvalitativna analiza) o intimnom značenju vjere, a odgovori se mogu svrstati u tri skupine: uspostavljanje odnosa s nadnaravnim, očekivanje pomoći u različitim životnim situacijama, te lijepa tradicija. Vjeru i vjerovanje mladi u ovome razvojnem razdoblju još ne doživljavaju kao svoje intimno i osobno iskustvo (tek 2% njih stalno su uronjeni u molitvu). Na skali procjene od 1 do 5 prosječna vrijednost ukazuje na srednji stupanj internaliziranosti religioznog iskustva.

Kvantitativna analiza odgovora na 1., 2. i 6. pitanje (postoci)

Koliko se puta pomolite?

odgovor	2001.	2014.
ponekad	56%	62%
svaki dan	42%	35%
stalno se molim	2%	2%
nije odgovorilo	0	1%

Koliko često sudjelujete u ritualnim praktikama odnosno crkvenim obredima?

odgovor	2001.	2014.
povremeno	64%	62%
svakodnevno	4%	4%
samo nedjeljom	32%	31%
nije odgovorilo	0	3%

Zašto dolazite (odlazite) u crkvu?

odgovor	2001.	2014.
radi odgoja	31%	38%
zato što to od mene drugi očekuju	6%	13%
zato što to zaista želim	59%	45%
nije odgovorilo	4%	4%

Kvalitativna analiza odgovora na 3., 4. i 5. pitanje

Da li ste Vi imali neposredno mistično iskustvo s nadnaravnim?

odgovor	2001.	2014.
ne, nikada	80%	92%
da, jesam	20%	8%

opisano iskustvo: vidjenje Gospe (u Gradini), obazretost u trenutku smrti bližnjega, ispunjenost i spokoj nakon mise, uživljanje u molitvu, spontane molitve, iskustvo se ne može opisati

Što za Vas znači vjera?

opisana vjera:	2001.	2014.
spoznaja Boga, vjerovanje u Boga, savez s Bogom, put do Boga, "razgovor" s Bogom, smisao i snaga u životu, oslonac u životu, sve u životu, vjera, nada, nadahnuće, spas, tradicija, osobni izbor, najljepše iskustvo, očekivanje pomoći od Boga, vjera u život nakon smrti, izlaz, ponekad ništa ne znači		vjera u (jednoga) Boga, život poslije smrti, nagrada prema zaslugama, mise i molitva, otkupljenje grijeha, ne psovati, vjera u život, postojanje nadnaravnog, utjeha i nada, povezanost s Bogom, poštovanje prirode i ljudi, mir, bolje sutra, postojanje nekoga višega, iskrenost, čistota, povjerenje, podrška, vjera u Boga, povezanost s Bogom, suradnja s Bogom, oslonac, sve u životu, ispunjenje dio života, vodilja kroz život, susret s Bogom, ono što je u Bibliji, zadovoljstvo, hrabrost, snaga, nada, smisao života, život prema Božjim pravilima, nešto iznad

Kako se vjera i Vaše osobno vjerovanje odražava na Vaš osobni život?

opisano djelovanje vjere:	2001.	2014.
ne znam, ponekad kao obaveza, pronalazenje unutarnjeg mira, pomoć u prevladavanju zapreka u životu, kao poticaj u životu, sastavi je dio života, smiruje, pomoć je pri odlučivanju, pomaže pri ispunjavanju samopouzdanjem i ljubavlju, pruža osjećaj ispunjenja i sigurnosti, jača duh, razvija osjećaj prijateljstva (s Bogom), čuva psihički integritet, utopljavanje, nema posebno značenje u životu		pomaže da budem bolji, ne znam, poboljšava raspoloženje, daje otkaknje, sudjelujem na misama i predstama, ne posujem, postajem zreliji, pomaže u Boga, ostvaram, lijepo mi je vjerovati, odražava se previše, daje nadu, dobro, osnažuje, produkuje, umiruje, usrećuje, ispunjava, daje sigurnost, vjerujem da ću upoznati dobre ljude, pomaže mi pronaći pravi put, pomaže u nisan usamljena, čim dođe dijete, lakše živim svakodnevni život, olakšanje nakon molitve, smisao se sve više gubi, voljeno, razbistri am, ne kršim vjerske preporuke, daje osjećaj sreće i ispunjenosti, meditativna pomoć, poboljšava mi karakter i raspoloženje

Procjene ispitanika u odgovoru na 7. pitanje (prosječna vrijednost, samo 2014. godine)

Koliko mislite da je Vaša vjera čvrsta?
1-----2-----3-----4-----5
uopće nije čvrsta, sumnjičav/sumnjičava sam u potpunosti vjerujem

ZAKLJUČAK

U razvojnom razdoblju u kojemu se turbulentno razvijaju psihički procesi razvija se još i religioznost mladih, osobito religiozno mišljenje razvoj kojega je uspoređan sa spoznajnim razvojem. Religiozno iskustvo ima pozitivne posljedice na psihičko funkcioniranje mladoga čovjeka, osobito na usvajanje i održavanje prosocijalnog ponašanja. Može se reći da zdrava, a posebno intrinzična religioznost doprinosi očuvanju mentalnog zdravlja mladih, te je važan (zaštitni) činitelj tijekom njihova rasta i razvoja.